

8. VYJMENOVANÁ SLOVA PO P, S, V – OPAKOVÁNÍ

1. Doplňte *i, í/y, ý*.

Historie m____dla

Nejstarší zm____nka o v____robě m____dla pocház____ z Bab____lonu. Recept b____l nalezen během v____kopávek. Náp____sy na hl____něných lahv____ch prozrazují, že se různé oleje m____sily s popelem a vařily se dohromady. M____dlo se používalo i ve starob____lém Egyptě. Tamní ob____vatelé se prav____delně koupali a um____vali se přitom m____dlem v____robeným z tuků zv____řat a rostl____nných olejů. Arabové z____skávali m____dlo z ol____vového oleje. Řekové a Římané v____užívali k om____vání směs ol____vového oleje a p____sku.

V____znamnými středisky pro v____robu m____dla se ve středověku staly Itál____e, Francie a Španělsko. První recept na v____robu m____dla pochází z 12. století a odhaluje tak tajemství v____robců m____del – m____dlářů. Chem____cký postup b____l následující: oleje a tuky se vařily v žíravém zásaditém roztoku. V____sledkem b____lo surové m____dlo, jehož kval____ta záv____sela na použitých surov____nách. V Čechách se až do v____mření Přem____slovců m____dlo v____rábělo podomácku. Nové řemeslo, m____dlářství, vzniklo až za vlády Lucemburků.

a) Vyhledejte v textu a doplňte, ze kterých surovin vyráběly mýdlo různé národy.

Babyloňané: _____ Arabové: _____

Egyptřané: _____ Řekové a Římané: _____

2. Ke slovům přidejte předponu *vy-*, nebo *vý-* a slova napište. Pomocí předpon ve třetím sloupci vytvořte vlastní slova.

-rušit _____ -mysl _____ vy- _____

-točit _____ -stup _____ vy- _____

-letět _____ -let _____ vý- _____

-loupit _____ -fuk _____ vý- _____

3. Doplňte *i, í/y, ý* a pravopis zdůvodněte.

Jirkovi se v____klá zub. V____chřice v____v____klala starý dub z kořenů. Znakem všech Habsburků byl dopředu v____sutý spodní ret. Nejdelší v____sutý most na světě najdeme v Japonsku. Obdivovali jsme obrazy v____sící v zámeckých chodbách. Byl to můj zav____lý nepřítel. Psi krátce zav____li a rozštěkali se. Lesní pěšinka se v____ne borůvčím. Maminka k sobě v____ne děťátko. Vědci v____v____nuli nový lék. Ptáci se v____v____nuli z plazů.

7. Dovedete vyřešit Lenčiny hádanky? Nejprve ale doplňte vynechaná písmena.

Celý b___lý, celý ztuhlý,

no___ má z mrkve, oč___ z uhlí.

Hled___ smutn___ do kraje,

v___, že zjara ro___ taje.

Kdo je to? _____

Padá peří, padá z nebe,

jak se třp___ tí a jak zebe!

Kdyb___ s na to peř___ dých,

ro___ tálo b___.

Je to _____.

Ze střech v___ sí nanuk___

pro holč___ i pro kluk___,

ale jen kdy___ klesá rtu___

Ochutnejte, dobrou chu___!

Co je to? _____

(Jiří Žáček; zařazeno v knize Jiřího Trnky: Zimní říkadla)

a) V hádankách vyhledejte podstatná jména a podtrhněte je. Vypište jedno podstatné jméno rodu mužského, jedno rodu ženského a jedno rodu středního.

UČ, str. 46–47

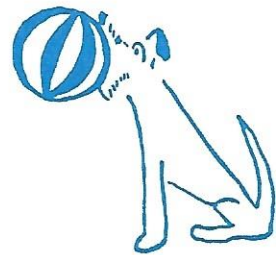
2. PÁD PODSTATNÝCH JMEN

1. Přečtěte si text. Určete pád zvýrazněných slov. Napište ho do závorky za slovem.

Když se to narodilo, bylo to jenom takové bílé nic, do **hrsti** (_____) se to vešlo; ale anžto to mělo pár černých **ušisek** (_____) a vzadu **ocásek** (_____), uznali jsme, že to je **psisko** (_____), a protože jsme si přáli mít psí **holčičku** (_____), dali jsme tomu **jméno** (_____) Dášeňka.

Dokud to bylo bílé nic, bylo to slepé, bez **očí** (_____), a co se **nožiček** (_____) týče, inu mělo to dva páry čehosi, čemu se při dobré vůli mohlo říkat nožičky. Ale protože tu ta dobrá **vůle** (_____) byla, byly tu i **nožičky** (_____), třebaže ještě za mnoho nestály.

(Karel Čapek: Dášeňka čili Život štěněte; ilustroval Karel Čapek)

2. Z nápovědy doplňte do vět vhodná slova. Uved'te je ve správném tvaru.

Nápověda: slovo, škoda, tělocvična, spolužák, řeč, učitelka, hodina, třída.

Umíš se ve škole správně chovat?

Pokud potřebuji hovořit s paní _____, vždy zaklepu na dveře sborovny a počkám až mi otevře. Pokud způsobím nějakou _____, nahradím ji. Ke _____ se chovám slušně. V komunikaci s ostatními nepoužívám nevhodná nebo hrubá _____
Když s někým hovořím, neskáču mu do _____. O malé přestávce si chystám věci na další vyučovací _____. Během vyučovací hodiny bezdůvodně neopouštím _____.
Do _____ nenosím jídlo.

UČ, str. 48–51

X. ZÁVĚREČNÉ OPAKOVÁNÍ

1. Přečtěte si text a doplňte *i, í/y, ý*. Spočítejte věty a jejich počet запиšte do kroužku.

Med

L____ dé věděl____ už dávno, že v dutinách lesních stromů i v jeskyních žij____
včel____. A tak jim v____ bíral____ jejich sladké zásob____. Ab____ l____ dé za
medem nemusel____ chodit daleko do lesa, odřezával____ části kmenů
i s celou včelí rodinou. Tu si pak odnášel____ ke svým domovům. Tak
vznikal____ první úl____. Podle tohoto vzoru začal člověk stavět úl____ umělé. V____ dlabá-
vat kmeny b____ lo pracné, proto splétal příb____ tky pro včel____ například z prout____ nebo ze
slám____. Med b____ l první sladidlo. L____ dé brz____ poznal____, že nemá jen příjemnou chuť. Za-
hání také hlad a má léčivé účinky.

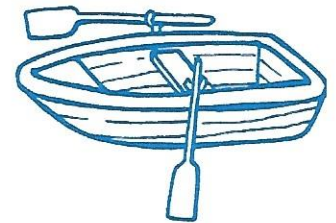
(Helena a Eduard Škodovi: Už vím proč 2; upraveno)

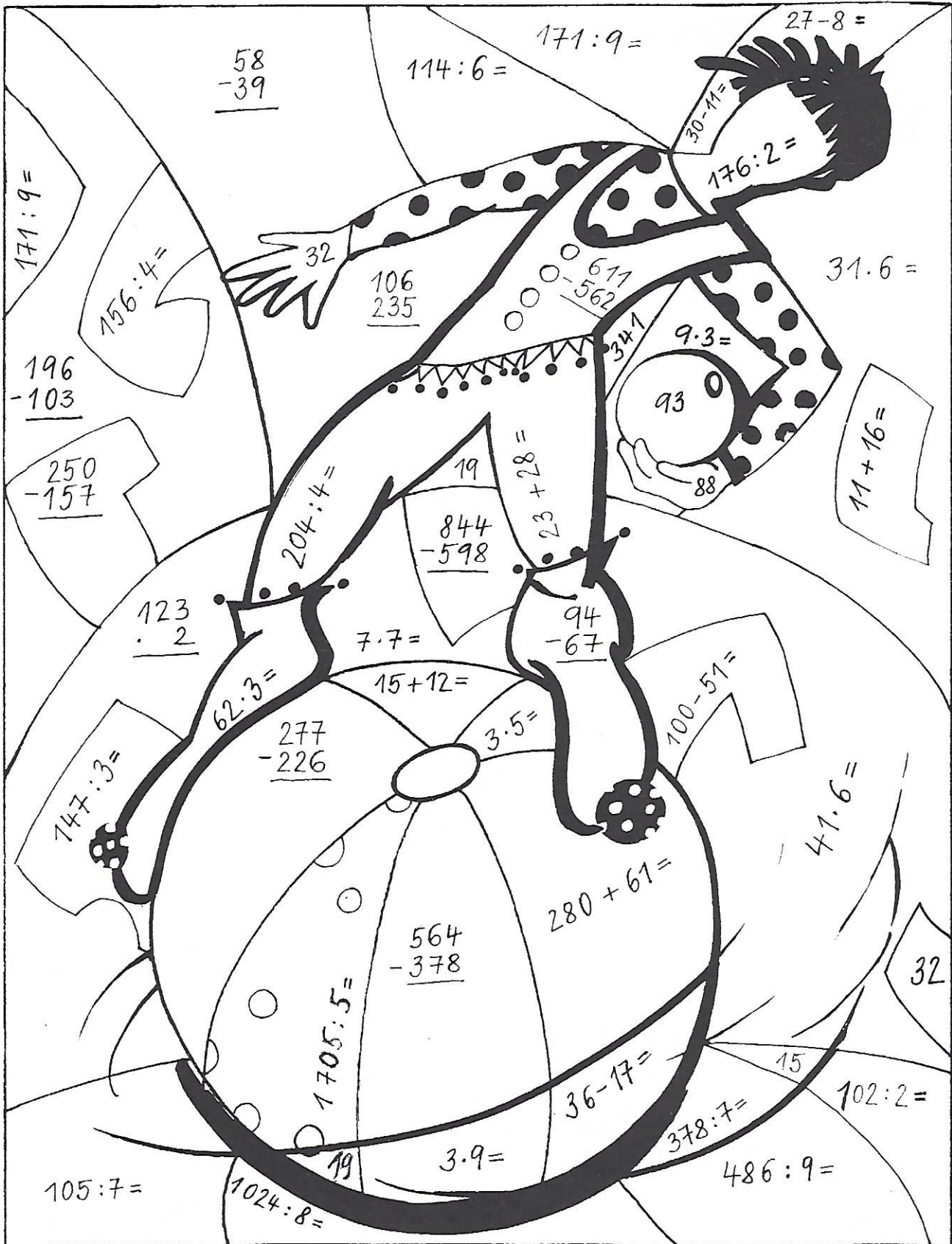
- Vlnovkou podtrhněte slovesa.
- Barevně vyznačte souvětí.
- Zapište větné vzorce souvětí.

2. Doplňte koncovky podstatných jmen.

Práce na pol____ ch ustaly. Motýl____ zářili jako drahokam____. Ku-
rátka se schovávala pod křídla____ kvočny. Na návs____ stojí ko-
lotoče. Nad močál____ a bažinam____ ležely mlh____. Cestujeme
z Boleslav____ do Bratislav____. Jestřáb____ jsou ohrožení. Včelař chodí mezi včelam____
bez ochranné kukl____. Potkali jsme myslivce se dvěma ps____. Potůček se vinul údol____ m. Bed-
řich Smetana vynikal mezi hudebními skladatel____. Na chalupě topíme uhl____ m a dřív____ m.
Lodka byla poháněna vesl____. Šakal____ vyli na měsíc. Na konci vystoupení byli zpěvác____
odměněni bouřlivým potleskem.

- Z prvních dvou vět vypište všechna podstatná jména. Určete jejich číslo, pád, rod a vzor.

žlutá modrá fialová zelená černá červená oranžová

15 a 51 27 a 186 39 a 93 49 a 246 54 a 128 19 a 341 32 a 88

194
- 138

576 : 8 =

226 : 2 =

29 : 12

21 x 15 =

9 x 8 =

72 : 3 =

61 x 3 =

127 : 2

194 : 24

309 - 55

360 : 5 =

125 - 89

324 : 9 =

216 : 9 =

558 : 9 =

448 : 8 =

58 x 6 =

255 : 197

1392 : 4 =

1308 : 6 =

116 : 3

762 : 3 =

14 : 4

8 x 7 =

3616 : 8 =

1464 : 8 =

324 : 9 =

Dnes naposled!

žlutá	modrá	zelená	červená	hnědá
72 a 348	56 a 254	36 a 183	62 a 218	24 a 452

7. Žáci navštívili během školního výletu westernové městečko Boskovice u Brna. Vstupné činilo pro každého 200,- Kč. Učitel zaplatil za celou třídu 5 600,- Kč. Kolik dětí se zájezdu zúčastnilo, víme-li, že učitel jako doprovod měl vstup zdarma? Děti ještě navštívily planetárium Brno, kde vstupné činilo 60,- Kč za osobu. Kolik zaplatila celá třída i s učitelem za planetárium?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Odpověď:

8. Paní učitelka koupila pro svých 27 žáků bonbony. Měla šest balíčků po 46 kusech. Paní učitelka je rozdělila tak, aby každý dostal stejný počet bonbonů a jí zůstalo co nejméně. Kolik bonbonů dostal každý žák?

.....

.....

.....

.....

.....

Odpověď:

9. Doplň číslo tak, aby platila rovnost.

$$1\ 300 : 2 + \boxed{} = 1\ 150$$

$$770 : 7 + \boxed{} = 1\ 250 : 5$$

10. Najdi správnou cestu k cíli. Výsledek příkladu je první číslo příkladu dalšího tak, jak je znázorněno v prvních dvou buňkách tabulky. Počítej z paměti, správné výsledky označ barevně. Až budeš v cíli, dopiš konečný výsledek.

START	108 : 6 = 18	18 · 9	78 · 3	234 : 2	120 · 2
	17 · 4	162 : 3	52 · 4	118 · 3	245 : 5
	161 : 5	54 : 2	27 · 4	108 : 9	41 · 6
	32 · 7	110 : 3	31 · 4	12 · 8	CÍL

.....

.....

.....

.....

11. Kdybychom postavili na sebe 9 osmipatrových panelových domů, byla by výška tohoto vzniklého „mrakopaneláku“ 216 m. Vypočítej, kolik metrů měří 1 patro.

.....

.....

.....

.....

.....

Odpověď: